

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG LEGUTÓBBI DÖNTÉSEIBŐL

3269/2012. (X. 4.) AB HATÁROZAT

*Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés – jogállamiság elve
Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdés – törvény előtti
egyenlőség*

*Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdés – védelemhez
való jog
2/2007. (II. 24.) AB határozat*

A Fővárosi Törvényszék egyik bírója – az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 25. §-a alapján – az előtte folyamatban lévő eljárás felfüggesztése mellett kezdeményezte a büntetőjárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban: Be.) titkos adatszerzés, illetve titkos információgyűjtés eredményének büntetőjárásban történő felhasználását szabályozó 206. § (1), (3)–(5) bekezdései, valamint 206/A. § (3) és (6) bekezdései alaptörvényellenességének megállapítását és megsemmisítését.

E rendelkezések szerint a titkos adatszerzés eredménye annak a bűncselekménynek a bizonyítására, illetve azzal szemben használható fel, amely miatt, illetve akivel szemben azt a bíróság engedélyezte. Akivel szemben a titkos adatszerzést a bíróság engedélyezte, a titkos adatszerzés eredménye olyan bűncselekmény bizonyítására is felhasználható, amelyet az engedélyben nem jelöltek meg, de a titkos adatszerzés feltételei fennállnak. Minden elkövetővel szemben felhasználható a titkos adatszerzés, illetve a titkos információgyűjtés eredménye annak a bűncselekménynek a bizonyítására, amely miatt a titkos adatszerzést/titkos információgyűjtést a bíróság engedélyezte. Az indítványozó szerint ez a szabályozás sérti a jogállamiság elvét, a védelemhez való jogot és a törvény előtti egyenlőség követelményét. Az ügy előadó bírója Lévay Miklós volt.

Az Alkotmánybíróság már a 2/2007. (II. 24.) AB határozatában (a továbbiakban: AB határozat) vizsgálta a Be. titkos adatszerzésre vonatkozó rendelkezéseit. Akkor a testület az engedélyezés és ellenőrzés feltételrendszerének szabályozását nem találta alkotmányossági szempontból kielégítőnek. Ezt követően az AB határozatban megfogalmazott aggályokat figyelembe véve az Országgyűlés jelentősen módosította a Be. érintett rendelkezéseit. Jelen indítvány alapján az Alkotmánybíróságnak e módosított rendelkezések normakontrollját kellett lefolytatni.

Az AB határozat rögzítette, hogy az állam, mint a közhatalom gyakorlója és mint az igazságszolgáltatási monopólium birtokosa köteles a büntetőigény érvényesítésére, és ennek érdekében hatékony eszközökkel kell rendelkeznie. Ezek az eszközök lehetnek akár súlyosan jogkorlátozóak is, és a bűncselekmény elkövetőjén kívül más személyt is érinthetnek. A jogállamiság és ezen belül a jogbiztonság elvének ezen alapjog-korlátozó eszközök akkor felelnek meg, ha – minden más büntetőjogi normához hasonlóan – összhangban vannak a szükségesség és az arányosság követelményével.

Az Alkotmánybíróság megítélése szerint a Be. támadott rendelkezései eleget tesznek ezeknek a követelményeknek, mert pontosan, követhető, előrelátható módon, normatív alapon határozzák meg, és egyben korlátok közé szorítják a titkos információgyűjtés eredményének felhasználását. A felhasználás szabályai szűkítő jellegűek, és kiküszöbölik a korábbi döntésben kifogásolt parttalan értelmezés lehetőségét. Ezért a testület az indítványt elutasította. A védelemhez való jog és a törvény előtti egyenlőséghez való jog, valamint a támadott rendelkezések között az Alkotmánybíróság szerint nincs érdemi összefüggés, így az ezen alapuló indítványozói kérelmeket visszautasította.

3223/2012. (IX. 17.) AB VÉGZÉS

Az adatvédelmi biztos 2011. május 6-án kezdeményezte a kormányülések dokumentálására vonatkozó egyes jogszabályi rendelkezések alkotmányosságának utólagos vizsgálatát. Az egyik támadott jogszabályhely a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2010. évi XLIII. törvény 17. § (2) bekezdése volt, miszerint a miniszterelnök lényegében saját belátása szerint dönthet a Kormány üléseiről készített hangfelvételek nyilvánosságra hozataláról vagy annak megtagadásáról. Az indítványban kifogásolt másik rendelkezés a Kormány ügyrendjéről szóló 1144/2010. (VII. 7.) Korm. határozat 83. pontja volt: eszerint főszabályként csak a kormányülés végén, az összefoglaló elkészítése céljából készül hangfelvétel. A kormányülés vége előtt csak a Kormány tagjának kérésére, a miniszterelnök engedélyével készülhet felvétel. Az ügy előadó bírója Kovács Péter volt.

A 2012. január 1-jén hatályba lépett új, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 71. § (1) bekezdése szerint minden utólagos normakontrollra irányuló eljárás megszűnt, amelyet nem az Alaptörvény szerinti indítványozó nyújtott be. 2012. január 1-től az adatvédelmi biztos intézménye, és ezzel együtt indítványozói jogosultsága is megszűnt. Ezért az Alkotmánybíróság megkereste az indítvány benyújtására jogosult alapvető jogok biztosát, hogy nyilatkozzon arról, hogy kezdeményezi-e az eljárás folytatását. Mivel az alapvető jogok biztosa az eljárást nem kezdeményezte, az Alkotmánybíróság az adatvédelmi biztos jogszabályi változások folytán hiányossá vált indítványát visszautasította.

3264/2012. (X.4.) AB VÉGZÉS

A nagykorösi önkormányzat egyik képviselője alkotmányjogi panasz benyújtásával kezdeményezte a Nagykorös Város Önkormányzat Képviselő-testületének Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 15/2011. (IV. 11.) önkormányzati rendelet 60. §-ának alaptörvény-ellenességének megállapítását. A panaszos előadta, hogy a támadott rendelkezés alapján a Képviselő-testület 2012. április 26-ai ülésén egy blogbejegyzés kapcsán széksértés miatt ötvenezer forintos rendbírsággal sújtotta, amellyel szemben jogorvoslati lehetőség nem biztosított. Az indítványozó a panaszát a jogorvoslati jog [Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés], a véleménynyilvánításhoz való jog [Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdés] és a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való jog [Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdés] sérelmére alapozta. Az ügy előadó bírójá Kiss László volt.

Az *Alkotmánybíróságról* szóló 2011. évi CLI. törvény 26. § (2) bekezdése szerint panasz eljárás kivételesen akkor is kezdeményezhető, ha alaptörvényellenes jogszabály rendelkezésének alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be a jogsérelem, és nincs az orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás, vagy azt az indítványozó már kimerítette. Ilyen esetben az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett jogszabály hatályba

lépését követő száznyolcvan napon belül lehet benyújtani.

Jelen esetben a támadott önkormányzati rendelet 2011. április 2-án lépett hatályba. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszt 2012. május 7-én nyújtotta be, amelyben csak az önkormányzati rendelet vizsgálatát kezdeményezte, kérelmét nem terjesztette ki a képviselő-testület rendbírságot kiszabó határozatára. Mivel a panasz benyújtására a támadott jogszabályi rendelkezés hatályba lépését követő száznyolcvan napon túl került sor, azt az Alkotmánybíróság elkészttség okán visszautasította.

A többségi állásponttal szemben Stumpf István alkotmánybíró úgy ítélte meg, hogy a panaszt az Alkotmánybíróságnak be kellett volna fogadnia. Különvéleményében kifejtette, hogy az Alkotmánybíróság 2012. január 1-től folytatott gyakorlata a panasz befogadásához szigorúan megköveteli a panaszos aktuális érintettségét. Ez akkor áll fenn, ha a jogsérelem már bekövetkezett, vagy a jogszabály erejénél fogva olyan helyzet keletkezett, amelynek eredményeként a panaszolt jogsérelem közvetlenül belátható időn belül kényszerítően bekövetkezik. Ez az érintettségre vonatkozó kritérium és a határidő-számítás jelen határozatban alkalmazott szigorú nyelvtani értelmezése minden olyan esetben kizárja a jogsérelem orvoslását, amikor a jogszabály hatályba lépése és tényleges alkalmazhatósága, illetve konkrét esetben történő alkalmazása között száznyolcvan napnál több idő telik el. Ez Stumpf István szerint irracionális jogorvoslati deficitet eredményez, ami nyilvánvalóan ellentétes az alkotmányjogi panasz jogintézményének céljával. Az alkotmánybíró emlékeztetett arra, hogy az Alaptörvény 28. cikke szerint a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy azok a józan észnek és a közjóknak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak. Ezért az alkotmányjogi panasz intézményének céljára tekintettel indokolt a száznyolcvan napos szabály kiterjesztő értelmezése azokban az esetekben, amikor a hatályosulás, illetve alkalmazandóság időpontja a hatályba lépés időpontjánál később következik be.

Enyedi Krisztián